Қазақ әдебиеті 10 сынып

1.Еділдің бойы – қанды қиян,

Жайықтың бойы – майлы қиян,

Маңқыстау бойы – шаңды қиян,

Адыра қалғыр үш қиян!

Жеті жұрт кетіп жол салған,

Жеті жұртың кеткен жер,

Қайырсыз болған неткен жер. Үзінді қай ақыннан алынған

А) Мұрат
Б) Дулат
В) Шортанбай
Д) Қазтуған
Е) Махамбет

2.Білімді сол кісіден ізденелік,

«Әдейі іздеп біз келдік сізге» делік.

«Өмір зая болмастық өнер үйрет,

Ақылыңды аяма бізге» делік. Шәкәрім кімнен өнеге алуға шақырады

А) Баласағұннан
Б) Бұқардан
В) Абайдан
Д) Ақылбайдан
Е) Мағауиядан

3.Сақ болалық, бір шоқып, бір қаралық!

Қарауылдар мезгіл ғой, тұр, қаралық!

Жүз айтқанмен, өзгенің бәрі надан,

Жалыналық Абайға, жүр, баралық!

Тапқан іске таласпай, шын көнелік!

Жұртқа күлкі болмалық, жөнделелік!

Арамдықпен, алдаумен күн өткізбей,

Өтірікке өлгенше, шынға өлелік! Үзінді қай ақыннан алынған, идеясы не

А) Дулат ақын, өмір туралы толғаныс

Б) Мәшhүр Жүсіп, даналық туралы ой
В) Абай, халыққа арнау
Д) Шәкәрім, жастарға насихат
Е) Мұрат, шәкірттерге арнау

4.Өткен заман болады көзден таса,

Өлді-өшті, оны ешкім ойламаса.

Ол кетсе де белгісі жоғалмайды,

Керектісін ескеріп, ұмытпаса.

Ақыл деген – денеге егулі дән,

Суғарылса кіреді оған да жан.

Ақылдың өсіп-өніп зораймағы –

Көрген, білген нәрседен ғибрат алған. Үзінді Шәкәрімнің қай поэмасынан алынған

А) «Еңлік-Кебек»

Б) «Қалқаман-Мамыр»

В) «Дубровский»

Д) «Боран»

Е) «Нартайлақ-Айсұлу»

5.«Оқушылар! Хикаямыздағы оқиғалар жоғарыда айтылмыш Сәрсенбайдың үй-ішіндегі кісілерден басталғаны себепті, анық аңлатпақ үшін Сәрсенбайдың кім екендігін hәм қандай кісі екендігін жазамын. Сәрсенбай ешбір ғылым оқымаған момын, мал баққан кісі еді. Атасынан артық дәулет қалмаса да, берірек келген соң, малы да жақсы болып, жылқысы жүзден асып, екі жүз, үш жүздеп қой бітіп, қатардағы малды үйдің біріне қосылып еді. Бірақ мал жағынан көңілі хош болса да, Сәрсенбайдың жамағаты Қалампыр екеуі балаға мұқтаж еді». Үзінді қай автордың шығармасынан алынған

А) М.Жұмабаев. «Шолпанның күнәсі»

Б) Ж.Аймауытов. «Ақбілек»

В) М.Дулатов. «Бақытсыз Жамал»

Д) Б.Майлин. «Шұғаның белгісі»

Е) Ж.Аймауытов. «Қартқожа»

6.М.Дулатовтың «Бақытсыз Жамал» романының кейіпкері

А) Мамырбай

Б) Мұқаш

В) Әбдірахман

Д) Ғали

Е) Ахмет

7.«Менің бабам Имаш мың да тоғыз жүз он бірінші жылы тоқсан екі жасында дүние салған. Орта бойлы, орақ мұрын, от жанарлы сол шымыр шалдың төртінші перзенті – менің әкем Момыналы екен. Оны жұрт Момыш деп кеткен. Әжем қартайғанда сары кемпір атанған, аса ажарлы, ақ дидарлы кісі екен» үзіндісі қай шығармадан алынған

А) «Бақытсыз Жамал»

Б) «Шұғаның белгісі»

В) «Ұшқан ұя»

Д) «Күй аңызы»

Е) «Дабыл»

8. «Арыстандай айбатты», «жолбарыстай қайратты», «қырандай күшті» қандай тәсіл берілген

А) символ
Б) теңеу
В) метафора
Д) аллегория
Е) ауыстыру

9. «Ызалы жүрек», «улы сия», «ащы тіл» деген троптың қай түрі

А) гипербола
Б) литота
В) символ
Д) эпитет
Е) метонимия

10. Әдеби шығармада табиғат көрінісінің суреттелуі

А) пейзаж
Б) портрет
В) теңеу
Д) метафора
Е) аллегория

11. Тармақ дегеніміз:

А) өлең ырғағының негізгі бөлшегі, буын саны тұрақты келетін өлең жолы
Б) көркем шығарманы талдау үшін алынатын тұрақты бөлшек
В) поэзиялық шығарманың идеясын айқындауда қолданылатын бөлшек
Д) поэзиялық шығарманың сюжетін айқындауда қолданылатын бөлшек
Е) поэзиялық шығарманың көркемдігін айқындайтын тұрақты бөлшек

12.Көкірегі сезімді, тілі орамды,

Жаздым үлгі жастарға бермек үшін.

Бұл сөзді тасыр ұқпас, талапты ұғар,

Көңіліннің көзі ашық, сергек үшін, - шумағы Абайдың қай өлеңінен алынған

А) «Мен жазбаймын өлеңді ермек үшін»

Б) «Қартайдық, қайғы ойладық, ұлғайды арман»

В) «Жүрегімнің түбіне терең бойла»

Д) «Өлсем орным – қара жер, сыз болмай ма»

Е) «Көңіл құсы құйқылжыр шартарапқа»

13.Өткірдің жүзі,

Кестенің бізі,

Өрнегін сендей сала алмас.

Білгенге маржан,

Білмеске арзан,

Надандар бәһра ала алмас.

Қиналма бекер, тіл мен жақ,

Көңілсіз құлақ – ойға олақ, - үзіндіде неше тармақ, неше шумақ бар

А) 6 тармақ, 4 шумақ

Б) 7 тармақ, 1 шумақ

В) 6 тармақ, 3 шумақ

Д) 8 тармақ, 1 шумақ

Е) 5 тармақ, 5 шумақ

14. Таласып босқа,

Жау болып досқа,

Қор болып, құрып барасың.

Өтірік шағым толды ғой,

Өкінер уақытың болды ғой, - үзіндісі Абайдың қай өлеңінен алынған

А) «Бойы бұлғаң»

Б) «Сегіз аяқ»
В) «Ғылым таппай мақтанба»
Д) «Күлембайға»
Е) «Көзімнің қарасы»

15. Абайдың «Масғұт» поэмасында неше жеміс ұсынылады

А) 3
Б) 4
В) 5
Д) 6
Е) 7

16. «Қайрат, ақыл, жүрек үшеуі өнерлерін айтысып, таласып келіп, ғылымға жүгініпті. Қайрат айтыпты: Ей, ғылым, өзің де білесің қой, дүниеде ешнәрсе менсіз кәмелетке жетпейтұғынын. Әуелі өзіңді білуге, ерінбей-жалықпай үйрену керек, ол менің ісім», - деп басталатын Абайдың қай қарасөзі

А) жетінші
Б) он жетінші
В) он тоғызыншы
Д) жиырма тоғызыншы
Е) отыз бірінші

17. «Екінші – ғылымды үйренгенде, ақиқат мақсатпен білмек үшін үйренбек керек. Бахасқа бола үйренбе … алтыншы – ғылымды, ақылды сақтайтұғын

мінез деген сауыты болады. Сол мінез бұзылмасын. Көрсеқызарлықпен, жеңілдікпен, я біреудің орынсыз сөзіне, я бір кез келген қызыққа шайқалып қала берсең, мінездің беріктігі бұзылады, - деген Абайдың қай сөзінен алынған

А) бесінші
Б) он сегізінші
В) он тоғызыншы
Д) отызыншы
Е) отыз екінші

18. «Қаныш Сәтбаев» романының авторы

А) М.Сәрсеке
Б) С.Бегалин
В) Ә.Марғұлан
Д) Ә.Тәжібаев
Е) Н.Айтұлы

19.Кенжетай, Имантай, Нұрым қай шығарманың кейіпкерлері

А) «Қаныш Сәтбаев»
Б) «Аққан жұлдыз»
В) «Дала қоңырауы»
Д) «Елім-ай»
Е) «Тар кезең»

20. «Бесеудің хаты» шығармасының авторы

А) Қ.Жұмаділов
Б) Ш.Мұртаза
В) Ә.Кекілбаев
Д) Т.Әбдік
Е) Д.Исабеков

21.«Бесеудің хаты» шығармасының жанры

А) тарихи драма
Б) трагедия
В) повесть
Д) роман
Е) поэма

22.«Ас», «Егес», «Ат айдау» қай поэманың бөлімдері
А) «Көкшетау»

Б) «Ақан сері»
В) «Күй»
Д) «Құлагер»
Е) «Дала»

23. «Бірінші тілек тілеңіз» деп басталатын толғау кімдікі

А) Үмбетей
Б) Қазтуған
В)Бұқар
Д)Жиембет
Е) Мәди

24. Әдеби бейненің кескінін, сырт пішінін суреттеу қалай аталады

А) мінез
Б) образ
В) конфликт
Д) характер
Е) портрет

25.Шоқан зерттеген қырғыз халқының эпосы

А) «Манас»
Б) «Семетей»
В) «Сейтек»
Д) «Жүсіп-Зылиха»
Е) «Ыстықкөл»

26. Шұға: «... жазылып керегі не, бәрібір бақытты бола алмаймын. Әкем аяса, менің дертім жаныма батқан соң, аяп жатыр», - деген сөзді кімге айтады

А) Әбдірахманға
Б) Айнабайға
В) Қасымжанға
Д) Күлзипаға
Е) Есімбекке

27.Абдрахман, Айнабай, Есімбек кейіпкерлер Б.Майлиннің қай шығармасында кездеседі

А) «Айт күндері»
Б) «Берен»

В) «Шұғаның белгісі»
Д) «Айранбай»
Е) «Күлтай болыс»

28. «Ей, Абылай, Абылай», «Керей, қайда барасың», «Жар басына қонбаңыз» толғаулары кімдікі

А) Бұқар
Б) Ақтамберді
В) Үмбетей
Д) Мұрат
Е) Шортанбай

29. Қырдағы қара сойыл бақандаған,
Қалада қара жүрек қаһарланған.
Тұсында сері болсын, пері болсын,
Ұнайды өмірімен Ақан маған, - деген шумақ І.Жансүгіровтің қай поэмасынан алынған

A) «Күй»
B) «Күйші»
C) «Құлагер»
D) «Дала»
E) «Гималай»

30. Есеней, Мүсіреп, Торсан қай шығарманың кейіпкерлері

А) «Айша»
Б) «Ақбілек»
В) «Оянған өлке»
Д) «Ұлпан»
Е) «Кездеспей кеткен бір бейне»

31. «Қызғыш құс», «Нарын», «Жалғыздық» өлеңдері кімдікі

А) Дулат
Б) Махамбет
В) Шернияз
Д) Жамбыл
Е) Шортанбай

32. Өмірдегі ұнамсыз құбылыстарды күлкіге айналдыру, мысқылдау тәсілі

А) сатира
Б) трагедия
В) драма
Д) мысал
Е) теңеу

33. Қайраңнан алған шабақтай,

Қия бір соғып ас етсем.

Тамағыма қылқаның,

Кетер демес ем,- деген жолдар Махамбеттің қай өлеңінен алынған

А) «Мұнар күн»
Б) «Тарланым»
В) «Баймағамбет сұлтанға айтқаны»
Д) «Әй, Махамбет, жолдасым»
Е) «Қызғыш құс»

34. І.Жансүгіровтің қай поэмасы аталған

А) «Дала»
Б) «Оқжетпестің қиясында»
В) «Көкшетау»
Д) «Бозінген»
Е) «Ертегі»

35. Эпиграф деген не

А) Әдеби шығарманың басталуы
Б) Әдеби шығарманың аяқталуы
В) шығарма жұмысының жоспары
Д) шығарма жұмысының элементі
Е) Эпикалық шығарманың кіріспесі

36. Аллегория қандай тәсіл

А) балама бейне
Б) дамыту
В) көркем тұспалдау
Д) сатиралық бейне
Е) драмалық бейне

37. Монолог дегеніміз:

А) бір адамның сөзі
Б) екі адамның сөзі
В) бірнеше адамның сөзі
Д) риторика
Е) аллегория

38. «Қараш-қараш оқиғасы» повесі кімнің шығармасы

А) М.Әуезов
Б) Ғ.Мүсірепов
В) Ғ.Мұстафин
Д) Қ.Жұмаділов
Е) Ә.Кекілбаев

39.«Балаңның бауы берік болсын! Ақментей бабасындай батыр болсын! Ақмолда батыр бабасындай мәрт болсын! Бәйдібек батырдың аруағы қолдасын! Домалақ анамыз жар болсын!». Қай шығармадан алынған, фольклор жанрының қайсысы берілген

А) «Ұшқан ұя», насихат

Б) «Ұшқан ұя», жалбарыну

В) «Ұшқан ұя», бата

Д) «Ұшқан ұя», құттықтау

Е) «Ұшқан ұя», арнау

40.«Атасының қолын ұзартып, қолғабыс беруге келді, - депті шешем ізетпен иіліп. Атам еміреніп мені алақанына алыпты. Қолыма жас бұтақ ұстатып: Құрық деп берсем – құл болма, Шыбық деп берсем – шіл болма. Бәрінен де шырағым, баяны жоқ ұл болма, - деп келініне мені қайтарып берген екен» үзіндісі қай шығармадан алынған

А) «Күнікейдің жазығы»

Б) «Күлпәш»

В) «Дабыл»

Д) «Күй аңызы»

Е) «Ұшқан ұя»

41.Мерген мен Сартай қай шығарманың кейіпкерлері

А) «Айдағы жасырынбақ»

Б) «Жер мен ғарыш»

В) «Дабыл»

Д) «Күй»

Е) «Біз төртеу едік»

42.«Екі салт атты адырдың басына желе-жортып шықты да, аттарының басын іркіп, алақан астынан алысты шолды. Төмен қарай көлбеп бара жатқан кең жазықтың шетінде мұнартып оқшау тұрған жалаңаш тау көрінді. «Анау Ипан тауы ғой, - деді жас жігіт қамшысымен нұсқап. Жас жігіттің дауысы аңсағанын көргендей қуанышты шықты. Оның астында – жалын иөрген қылаң бесті, үстінде – өңіріне зер ұстаған көк мақпал қамзол, талдырмаш белін қызыл үдері белбеумен қынай буған, басында – төбесін көк мақпалмен тыстаған құндыз бөрік» үзіндісі қай автордан алынған

А) М.Дулатов

Б) Ш.Мұртаза

В) Т.Ахтанов

Д) Ә.Кекілбаев

Е) Т.Әбдік

43. «... Неге қиналмаймын, шырағым. Биылғы жұт елді титықтатып кетті ғой. Арқалайтын да, асырайтын да жалғыз нарымыз анау жатқан. Ауыл көшерде бошалап кетіп, ботасыз қайтты. Қаңсытып, таңдайды кептіріп отыр, - деп шал ауыр күрсінді. Содан кейін қызына бұрылды. – Жаңыл қалқам, қайнардан су әкеліп бер. Қонақтар шөлдеген шығар» үзіндісі қай шығармадан алынған

.А) «Күй»

Б) «Күй аңызы»

В) «Құрманғазы»

Д) «Ақан сері»

Е) «Аңыздың ақыры»

44.Т.Ахтановтың «Күй аңызы» әңгімесіндегі Естемес күйші шығарған күй

А) «Бозінген»
Б) «Наридірген»
В) «Азаттық»
Д) «Сарыжайлау»
Е) «Сарыарқа»

45.Өзен де жоқ сыймаған арнасына,

Жылға да жоқ даламен жалғасуға.

Таста тұнған жаңбырдың тамшысындай,

Қалай біткен мына көл тау басына?

Қанша ғасыр өтті екен, қанша заман?

Қанша ұрпақ кетті екен, қаншама адам?

Қанша шырша өсті екен, құлады екен,

«Жетім көлге» қарауға шаршамаған, - үзіндісі қай поэмадан алынған

А) «Аққудың айырылуы»
Б) «Қос аққу»
В) «Аққулар ұйықтағанда»
Д) «Аққу күйі»
Е) «Аққу мұңы»

46.Білмеймін, сор аттың ба, бақ аттың ба?

Аққуға кезенерде ырым жасап,

Тым құрса, саусағыңды қанаттың ба?

Әлек боп, арпалысып, сор-қайғымен,

Жоқ, ата, жасамадым ондайды мен.

Жасымнан естігенім бар-тын еді,

Әйтеуір аққуды атқан оңбайды деп... Үзінді қай автордың поэмасынан алынған

А) С.Сейфуллин
Б) Т.Молдағалиев
В) М.Шаханов
Д) М.Мақатаев
Е) Ә.Кекілбаев

47.Шешендік қандай өнер

А) сөйлеу өнері
Б) айтыс өнері
В) жарапазан
Д) тілек тілеу
Е) мадақтау

48.Атадан жақсы ұл туса – елінің зоры болады,

Атадан жаман ұл туса – елінің соры болады, - нақылы кімдікі

А) Төле би
Б) Әйтеке би
В) Қазыбек би
Д) Нысан би
Е) Сырым би

49.Естіге айтқан тура сөз,

Шыңға тіккен тумен тең.

Езге айтқан тура сөз,

Құмға сіңген сумен тең, - нақылы кімдікі

А) Төле би
Б) Майқы би
В) Бала би
Д) Нысан би
Е) Қожа би

50.Дүрі жауһар данасы,

Әркімнің алла панасы.

Жан біткенге несібе –

Дәрияның аққан саласы.

Үйсіздерге үй болған,

Би – отанның ханасы.

Абылай хан-ды бабасы,

Әуелгі мекен-тұрағы –

Көкшетаудың даласы.

Жазғы жайлау қонысы –

Ұлытаудың саласы, - деп басталатын қай жыр

А) «Хан Кене»
Б) «Абылай»
В) «Кенесары-Наурызбай»
Д) «Қамбар батыр»
Е) «Ел ауған»

51.Ата дұшпан сен едің,

Ата жауың мен едім.

Ежелгі дұшпан ел болмас,

Етектен кесіп жең болмас.

Хан баласы ақсүйек,

Сендей нарқоспақтың баласы,

Маған оңаша жерде жолықсаң,

Қия бір соғып ас етсем,

Тамағыма қылқаның кетер демес ем! Махамбет ақынның қай өлеңінен алынған

А) «Исатайға»
Б) «Жәңгірге»
В) «Баймағамбет сұлтанға»
Д) «Мен Нарыннан кеткенмін»
Е) «Нарын»

52.Көк орман, көркем тоғай маужыраған,

Сұлудың көзіндей көл жаудыраған.

Малта тас, маржан, ақық, меруерт тас

Төгіліп көл жиекке саудыраған.

Ауылы Сырымбеттің саласында,

Ақ сұңқар болдым ғашық баласына.

Құмар боп жерден жүйрік, көктен құсқа,

Тұр таулар ән шырқалған арасында, - деп басталатын қай ақынның поэмасы

А) С.Сейфуллин. «Көкшетау»

Б) І.Жансүгіров. «Құлагер»

В) С.Мұқанов. «Сұлушаш»

Д) М.Жұмабаев. «Оқжетпестің қиясында»

Е) Ә.Тәжібаев. «Толағай»

53.«Есеней қазір қапталдап, жер түгін тістелей жылжып келе жатқан байлығының алдында едәуір биіктеу жотаның қырқасында ат үстінде тұр. Көз жетпес жиекке дейін созылып-керіліп жатқан кең алқап мақтағандай екен. Жота-жота қалың ормандар. Ат шашасынан аз-ақ асатын алғашқы жауған ақша қар жердің шөбін әлі жасыра алмапты. Есенейдің қасында төрт адам жолдастары бар: қоныстасы Бекентай батыр және Кенжетай». Үзінді қай шығармадан алынған

А) «Жеті шатыр»

Б) «Күй аңызы»

В) «Ұлпан»

Д) «Бақытсыз Жамал»

Е) «Ақлима»

54.Біжікен, Торсан, Жәуке қай шығарманың кейіпкерлері

А) «Шолпанның күнәсі»

Б) «Күй»

В) «Ақлима»

Д) «Бақытсыз Жамал»

Е) «Ұлпан»

55.Т.Айбергеновтің қай өлеңі аталған

А) «Сағыныш»

Б) «Жазғы дала»

В) «Шолпан»

Д) «Мен - таулықпын»

Е) «Шолпы»

56.Дара күндерімнің,

Нала түндерімнің,

Серігі болғаның үшін,

Сенімі болғаның үшін,

Мен сені аялаймын.

Біреудің жасып пасықтығынан,

Біреудің сыздаған мұңынан,

Жаным мұздаған кезде,

Мен сені саялаймын

А) М.Шаханов

Б) М.Мақатаев

В) Ф.Оңғарсынова

Д) К.Салықов

Е) Ұ.Есдәулет

57.Түбіне тіршіліктің тағдыр ие,

Тәңірдің ғұзырында бар дүние.

Қызыл тіл қара тасты балқытады,

Келгенде қылқобыздай зар күйіне.

Өлеңнің ақтангері арғы бабам,

Басынан ешкім асып қарғымаған.

Түсімде Тәуелсіздік Падишасы,

Ақ қағаз, алтын қалам берді маған! Үзінді қай ақынның поэмасынан алынған

А) Т.Айбергенов. «Алтын күн»

Б) Ә.Тәжібаев. «Оркестр»

В) М.Шаханов. «Отырар ойраны»

Д) Н.Айтұлы. «Бәйтерек»

Е) Ұ.Есдәулет. «Тәуелсіздік таңы»

58.Қ.Мұханбетқалиұлының «Тар кезең» романындағы бас кейіпкер

А) Кенесары

Б) Наурызбай

В) Сырым

Д) Нысан

Е) Қамбар

59.«Айқас», «Талқы», «Ұлы жиын» бөлімдері қай романнан алынған

А) «Елім-ай»

Б) «Қан мен тер»

В) «Тағдыр»

Д) «Тар кезең»

Е) «Шырағың сөнбесін»

60. Ш.Уәлихановтың қай очеркі аталған

А) «Алтын аймақ»

Б) «Ыстықкөл сапарының күнделігі»

В) «Орынбор қазақтарының тарихы»

Д) «Сарыарқа самалы»

Е) «Алып анадан туады»